

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskani se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravištvu
administracija in ekspedicijska na
Starem trgu n. št. 16

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hiša
šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Vabilo k naročevanju

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja kakor dozdej:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto 9 gl. — kr.;
" " " " pol leta 4 " 50 "
" " " " četrt leta 2 " 30 "
" " " " en mesec 80 "

V administraciji sprejeman:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.;
" pol leta . . . 4 " 20 "
" četrt leta . . . 2 " 10 "
" en mesec . . . — " 70 "
posamezne številke . . . — " 7 "

Po pošti:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.;
" pol leta . . . 5 " — "
" četrt leta . . . 2 " 50 "
" en mesec . . . — " 90 "
posamezne številke . . . — " 8 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto . . . 6 gl. — kr.;
" pol leta . . . 3 " — "
" četrt leta . . . 1 " 50 "

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom.
Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj,
ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi
prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso
poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da
tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštinih
nakaznicah (Postanweisungen)

opravištvu,

Stari trg, hiš. šte. 16.

Turška okrožnica na velevlasti.

Visoka porta razposlala je na vse evrop-
ske velevlasti okrožnico, v katerej jih prosi,
naj bi posredovale, da se naredi mir.

Plevna je tedaj Turkom vzela pogum in
želi si že miru. Pa navzlic temu, da je Tur-
čija v Evropi in Aziji popolnoma tepena, go-
vori še jako možato, in se trmasto drži svojih
prejšnjih nazorov. Poglejmo si to okrožnico.
Ona pravi, da je bila vojska čisto nepotrebna,
ker je Turčija sama hotela reforme vvesti s
tem, da je dala vsemu cesarstvu vstavo; po-
sameznim pokrajinam pa ni smela dati pri-
vilegij, ker bi bile potem druge nezadovoljne.
Turčija tudi ne more trpeti, da bi se druge
države v njeno vladanje vtikale. Krvi, pravi
okrožnica, je že dosti prelite, čast obojih ar-
mad je rešena; nadaljevanje vojske bi uničilo
blagostanje obeh držav; zato naj Evropa po-
sreduje med obema državama, da se naredi
mir. — Tako okrožnica. Koj na prvi pogled
se vidi, da na podlagi te okrožnice se ne more
sklepati mir, to razvidijo celo turkoljubni listi.
Turčija zavzema v njej prav tisto stališče,
kakor pred vojsko. Že pred vojsko je ravno to
obetala, kakor sedaj, namreč da bo po novi
„vstavi“ osrečila vse svoje narode, in da dru-
gim ni treba za to skrbeti. Sedaj se ravno
tako brani proti vtikanju tujih sil v njene za-
deve, kakor pred vojsko, in na vsa vprašanja
po reformah odgovarja s kazanjem na Mitha-
dovo vstavo. Sedaj, kakor pred vojsko hoče
ohraniti neodvisnost in celokupnost svoje dr-
žave, tedaj ne misli nobene dežele odstopiti,
ter pravi, da ima še dosti snage, da zamore

svojo celokupnost in neodvisnost braniti. —
Vse to tedaj, kar sedaj obeta, objubovala je
že pri carigradski konferenciji, pa velevlasti
niso hotele verovati resničnosti turških obljub,
tudi niso imele nobenega zaupanja do nove
turške vstave, ki se obče smatra za komedijo,
ter so zahtevale poročstva za zboljšanje stanja
kristjanskih podložnikov. Ker pa visoka porta
tega ni hotela dati, razbila se je vsa konferen-
cija, in Rusija je bila primorana v imenu Ev-
repe Turčiji vojsko napovedati, da maščuje
žaljenje, katero je zapopadeno v zaničevanju
evropskih želj, in da z orožjem v roci prisili
Turčijo, dati poročstvo, katerega z lepa ni ho-
tela dati. Smešno bi bilo toraj misliti, da bo
Rusija sedaj po tolikih žrtvah denarnih in
telesnih in po tolikih slavni zmagah sprejela
pogoje, katere je Turčija že pred bojem obetala.

O turški vstavi je sodba že sklenjena,
in nihče ne bo od nje kacega zboljšanja pri-
čakoval. Vstava sama je že nasprotna turški veri,
katera pozna le absolutnega khalifa, in se ne
bi mogla dolgo držati; Staroturki so tako že
godrnjali zoper te nove naredbe, kaka pre-
kucija, in ves Mithadov švindl je pri kraji.
Pa če bi se ta vstava tudi obdržala, moramo
pomisliti, da je število krščanskih poslancev
v zbornici tako majhno in neznatno, da bi ne
mogli nič doseči pri turški večini. In če bi
prav turška vlada hotela pravična biti, in bi
dobre postave dajala, Turki v provincijah bi
se vendar nič ne brigali za to; različni paši
in begi po deželi bi take ukaze kar v ogenj
metali, in po stari navadi naprej gospodarili.
Saj so turški sultani že več takih ukazov raz-
poslali, pa se ni nihče zanje brigal, in ostalo

Ostroška biblija.

(Konec.)

Posebne predgovora nema v Ostroškej
bibliji ne stari zakon v obče in ne nijedna
knjiga tega zakona. Knjige so tu vse tiste in
ravno tako razvrstene kakor v Vulgati, samo
da so tudi apokrifne knjige mej drugimi po-
meščene; Ostroška biblija ne dela razločka
mej kanoničnimi in apokrifnimi knjigami. Tako
sledi za drugo knjigo Paralipomenom Ma-
nassetova molitev, za drugo knjigo Esdre,
ki se tu imenuje samo Nehemija, slediti pre-
cej apokrifni druga in tretja (v Vulgati tretja
in četrta) knjiga Esdre, in za drugo Makabej-
sko sledi apokrifna tretja. Tu naj omenim
zopet neko nenatančnost v Konstantinovem pred-
govoru, kjer se pravi, da so bile v Vasiljevi-
čevem rokopisu vse knjige starega zakona, a na
konci tretje Makabejske knjige je pa pripis:
„Ta tretja Makabejska se ne najde v drugih bi-
blijah, še v samej slovanskej ne, ne v latin-
skih, in ne v letskih, ampak samo v grškej in
češkej“.

V novem zakonu imajo pa vsi evangeliji,

apostolsko dejanje in vsi apostolski listovi
svoje predgovore, samo skrivno razodenje ga
nema. V evangelij sv. Mateja je predgovor Te-
ofilakta, bulgarskega nadškofa; pisatelji dru-
zih predgovorov niso imenovani. Za apostol-
skim dejanjem sledi precej Jakobov list, za
Jakobovim pa Petrova dva, Janezovi trije pa
Judov, in za Judovim slede Pavlovi listi in
sicer v istej razvrstitvi kakor v Vulgati.

V tej bibliji se ne štejejo strani, ampak
listi, in po tej štetvi bi se smel stari zakon
v tri, novi pa v dva dela razdeljen imenovati,
ker v starem zakonu se začenjajo listi šteti
pri prvej Mojzesovej knjigi, pri psalmih in pri
prvej Makabejske knjigi, v novem zakonu pa
pri evangeliji sv. Mateja in pri apostolskem
dejanji. Na konci vsake knjige je zapisano, ko-
liko poglavij ima dotična knjiga.

Črk še ta biblija nema toliko, kolikor jih
zahtevajo sedanji cerkveno-slovenski slovni-
čarji. *) Tako ni tu ne jotovanega „e“ in ne
zložnega „o“ v navadnem pomenu. V naslovih
so črke tako jedna v drugo zložene in okraj-

*) Cf. Jovanovič: Gramatika cerkveno-slov-
janskago jazika.

šane, da se včasih težko čita. Sicer so pa
tudi tukaj v tekstu na prav mnogih mestih,
kakor v drugih starih rokopisih in knjigah
nekatero zlasti končajne črke postavljene mesto
v besedi nad besedo. Čitanje opovira dostikrat
tudi skupna pisava, kajti včasih se drže sku-
paj po tri besede. Tudi se tu zelo in pogosto
skrajšuje in sicer veliko bolj kakor v najno-
vejšji biblični izdaji „svete sinode“, rekel bi,
da skoraj tako kakor v Ostromirovem evange-
liji. Tiskovnih pomot je dosti, ali temu se ne
smemo čuditi, če pomislimo, da se jih še se-
danje knjige ne morejo iznebiti.

Tej bibliji je priložen nekak „direktorium“,
v katerem se začne leto z mesecem septem-
brom. Tiskal je delo mnogogrešni Ivan, sin
Teodorov iz Moskve, ali kakor stoji v grškem
prevodu, iz Velike Rusije.

Končno pristavimo še nekatere opazke v je-
zikoslovnem oziru. Supina, katerega nema se-
danja cerkvena slovenščina, že tudi tukaj ni,
zato ima pa glagol drugač dosti oblik. Tako
sem našel samo za perfectum passivum te-le
oblike 1) pitaem běh. 2) pitan běh. Ap. dej.
I. 17. 3) pitaem byvah. Luk. VIII. 29. IX. 17.

je vse pri starem. Rusija tedaj po pravici ni mogla videti v turški vstavi nobenega poročstva za zboljšanje turškega gospodarstva, in ker Turčija drugih garancij ni hotela dati, pričela se je vojska. Evropske vlasti so same pri konferenciji izrekle, da turške vstave ne morejo sprejeti kot poročstvo reform, tedaj ne morejo sedaj Rusije siliti, naj to spozna za dobro, kar so same zavrgle. Če nadalje pomislimo na velike žrtve, ki jih je Rusija darovala, ne moremo več na celoskupnost Turčije misliti; Rusiji pripada po pravici neko odškodovanje, in ker Turčija denarja nema, morala bo odstopiti nekoliko zemlje, in ker je na obeh bojiščih popolnoma tepena, našla se bo težko kaka vlada, ki bi hotela trditi, da se mora celoskupnost turške države ohraniti. Črnogora, Srbija in Rumunija se tudi ne bodo zastonj vojskovala, kot zmagovalke bodo hotele tudi nekaj pridobiti, Črnogora razširjenje svojih mej, Srbija in Rumunija pa neodvisnost, če drugega ne. Dokler tedaj visoka porta o celoskupnosti svoje države govori, ne more o miru niti govora biti.

Kaj hoče nadalje turška vlada nameravati s to okrožnico? Najložej si mislimo, da hoče z njo evropske vlasti razdvojiti. Ona si namreč misli: Tiste vlade, ki so meni prijazne, kakor angleška, ogerska, francoska, bodo sedaj rekly: „Glejte, Turčija hoče odjenjati, bi rada mir naredila, in obeta vvesti reforme, — pa krvoločna Rusija se hoče še dalje kopati v človeški krvi in počenjati grozovitosti; branimo tedaj dobro, miroljubno Turčijo in prisilimo Rusijo, da se mora vdati, in mir skleniti!“ — Turška vlada pač misli, da je še v letu 1854, ko so še zapadne vlasti veliko presilo imele, ko je še Francoska zvonec nosila, in ko je Prusija še malo štelala med velesilami.

A to je zdaj vse drugače: Angleška se je postarala in Francoska je onemogla po hudi vojski leta 1870. Evrope ni več; zastonj se je sklicevati na Evropo; le tricesarska zveza, obstoječa iz Rusije, Nemčije in Avstrije, odločuje in ukazuje v Evropi. Naj Angleži še toliko kričé, v Berlinu in Petrogradu se jih nič ne boje in hodijo svoja pota. Zato se Turčija jako moti, ako misli, da bo njena okrožnica kakov uspeh imela. Okrožnica, kakor je samosvestno in trmoglavno pisana, ni-

4) pitan byvah I Kor XI. 23. 5) pitan jesm Luk. XIX. 46. 6) pitan byh 7) pitan byljesm.

Da se nekoliko razvidi, kakšen razloček je mej prvo tiskano in mej najnovejšo cerkveno-slovensko izdajo sv. pisma, hočem navesti tu iz Luka X. 25—37 vse posebnosti mej tema dvema izdajama. Omenim pa, da se v jema Ostroška biblija v večini teh posebnosti z Ostromirovim evangelijem, t. j. z naj staršim staroslovenskim spisom na Ruskem

B. Ostroška: — B. „sv. sinode.“

Stvoriv (o-r*) — sotvoriv; est — jest; vsea — vseja; otvéšča (o-r) — otvéščal; se — sie; k Is (o-r) — ko Is; svlekše (o-r) — so-vlekše; ego — jego; otidošc (ja) (o-r) — otidoša; elé (lé) (o-r) — jedva; ego — obeza (o-r) — obveza; prileža jem (o-r) — prileža jemu; nautria — nautrija; dast (o-r) — dade; vzdam (o-r) — vozdam; razbojniky (o-r) — razbojniki.

Po mojem mnenji bi ugajala Ostroška biblija posebno tistemu, kdor bi hotel natančneje študirati cerkveno slovensščino v njenem prelazu iz staroslovensščine. Slavlin.

*) (O-r) znači, da se nahaja ista beseda prav tako v Ostromirovem evangeliji.

kakor ni po tem, da bi jo mogla kaka vlada ruskemu caru kot mirovni pogoj priporočati. Angleška si celó ne bo upala tako predrzna biti, da bi caru priporočala, naj pod takimi pogoji mir sklene. Kajti če bi car tako posredovanje z nevoljo odvrnil od sebe, potem ima angleška ali vsaka druga vlada, ki bi to storila, le dvoje pričakovati, ali velikansko blamažo, — ker je za velesilo zmirom sramotno, če se njeni sveti odločno odbijajo, — ali pa vojsko, to je, morala bi ta vlada Rusijo z vojsko siliti, da mirovne pogoje sprejme, kakor je leta 1866 Napoleon Prusijo z žuganjem vojske prisilil, da že tačas Nemčije ni zedinila, in Avstrije popolnem razrušila. Ali se bo pa ktera vlast za celoskupnost Turčije vojskovala, kakor leta 1854? Težko. Nemčija in Italija gotovo ne, to znamo; Francoska ima za Turčijo le malo simpatij, in se bode raje za se vojskovala, kedar pride ura. Angleška je izrekla, da stopi iz nevtralnosti le, ko bi hotela Rusija Carigrad obdržati, in Avstrija le tačas, ko bi hotela Rusija Bosno in Bulgarijo vzeti. Ker je pa car že pred vojsko rekel, da ne misli na pomnoženje svoje zemlje v Evropi, da ne misli niti na Bosno, niti na Carigrad, zaradi tega ostali ste Angleška in Avstrija mirni. Iz ravno tega vzroka bode tudi naprej ostale nevtralni, ker je še vse, kakor pred vojsko, in niso v nevarnosti niti angleški, niti avstrijski interesi. Edini Madjari bi se za celoskupnost Turčije vojskovali, pa upamo, da jim to ne bo obveljalo, ker pod našim cesarjem so še drugi narodi, in ne samo Madjari, in večina teh drugih narodov ni prav nič pri volji, Turku pomagati. Turška vlada bo morala tedaj bolj skromne terjatve postaviti, če hoče vojskovanju konec storiti.

O novinarstvu.

II.

Nihče ne more tajiti važnosti katoliškega novinarstva. Ono ima pomenljivo nalogo, ustavljati se liberalizmu v vseh oblikah, v nasprotju s sovražnimi novinami; obvarovati ljudstvo hudobnih nakan sovražnikov svete vere; podučiti vse, ki nimajo potrebnega časa ali umnosti, globokeje se pečati z važnimi političnimi vprašanji, ktera so dandanes na dnevnem redu; napravljati na pravo pot tudi one, ki so sicer temeljito podučeni, pa vendar vsake prikazni ne morejo tako urno poznati in soditi; zedinjevanje v enako mišljenje in delovanje vse verne bralce; buditi duhovstvo in neduhovstvo k soglasnemu, vztrajnemu delovanju; odkrivati hudobne laži in obrekovanja liberalcev in zavračevati jih; ustavljati se vsaj s pisanjem vtikanju države v cerkvene reči, in po moči skrbeti za spolnovanje postav cerkvi vgodnih; eno mora z ono besedo bojevati se za vero, resnico in pravico, kolikor je moč bojevati se v novinarstvu. Res lep, vzvišen namen, pa tudi pomenljiv za katoličanstvo. Tako moralo bi biti katoliško novinarstvo, podučajoče, blažeče, budeče; vsak vernik pa moral bi ga podpirati z besedo in djanjem.

Če se pa ozremo na djanstvene razmere katoliškega novinarstva, gotovo ne moremo se radovati. Res, da resnice, ktere zastopa vsak, tudi najmanji katoliški časopis, odvagajo obilno po ceni in globokosti pa važnosti misli, a da se bolje izrazim, fraze najvplivnejših listov liberalnih; res, da se je tudi katoliško novinarstvo zadnje leta v primeri razvilo precej močno, da spoznavajo čedalje bolj njegovo pomenljivost vsi vneti verniki, da so mu postali vodniki in dopisovalci najbolj bistroumni možje,

da se je tudi po razširjenosti mnogo zboljšalo; vsega tega ne bom tajil, ampak z veseljem obstajem, da se je tudi v tem obziru mnogo zboljšalo, kakor je katolicizem jel zadnja leta v vseh strokah močno cvesti v primeri s prejšnimi leti. Vendar ako se ozremo na ogromno število in obilno razširjenost liberalnih listov in lističev, če vidimo, kako voditelji in poslanci liberalnih strank na vse moči podpirajo novinarstvo, kako so vredniki listov tudi med voditelji stranke in tako velikega vpliva, če pazimo na delavnost in vstrajnost onih, ki razširjajo ta nevarni strup med ljudstvom, morali bomo obstati, da smo vendar še daleč zaostali za njimi, da naše novinarstvo nikakor ni doseglo onega vrhunca, kateri bi mu pristoval v oziru idej, ktere zastopa, pravic, ktere brani, sovražnikov, kterim se ustavlja. Naše novinarstvo je še slabo v primeri z liberalnim; ne toliko pri nas doma, a pri nas slabo je še, če pomislimo, kolik vpliv bi moglo doseči, da bi spolnovali vsak svojo dolžnost; ono nima onega vpliva, ktero toliko moč daje liberalnemu. In sploh v Avstriji smo zaostali tudi še za katoliškim novinarstvom drugih dežel, kar kažejo številke, ktere je navedel vrednik graškega „Volksblatt“ pri občnem zboru katoličanov na Dunaji; poleg njega izhaja na Avstrijskem, kjer živi 22 milijonov katoličanov, 85 listov katoliški veri prijaznih; naročnikov imajo 120000; na Nemškem pa ima 14 milijonov katoličanov 227 listov in ti imajo 927.000 naročnikov; res sramotni podatki za katoliško Avstrijo, ki pričajo v nemarnost našo, ki pojasnjujejo vladu liberalnega sistema v katoliški državi.

Škoda, ki nastaja iz zanemarjenja novinarstva, je res velika. Koliko je število onih, ki so zapeljani po liberalnih listih zašli v zanjke brezboštva, ki bi bili sicer ostali verni sinovi svete cerkve, da bi bili imeli listov katoliških! In vendar ni čudno, da človek dobi v roke večidel liberalne časnike, ker v javnih prostorih nahajajo se skoro le ti in tudi v družinah vdomačili so se. Koliko laži in obrekovanj ostane nezavrženih, koliko napčnih nazorov širi se polagoma med ljudstvo! Res, naša reč je sveta, pravična, božja, končna zmaga ji je v obče obljubljena; a to nikakor ne izgovarja onih, ki opirajoči se na to resnico zaničujejo skoro vsa orožja razun notranjih. Mar li vemo, če ne zadržujemo s tem zmage, da ne rabimo orožja, kterega nam ponuja pamet in skušnja? Delati moramo; Bog bo pomagal.

Klevetnikom Rusije.

I.

Na izhodu Evrope prebiva pleme mnogoštevilno, bogato od Boga obdarjeno z umskimi, нравnimi in naravnimi sposobnostmi in močmi, ki se je še malo vdeleževalo svetovnih dogodkov človeštva. Temu plemenu se je že posrečilo osnovati veliko državo, imajočo v Evropi in Aziji dvakrat večje prostranstvo nego ga ima vsa Evropa — državo, ki šteje nad 80 milijonov prebivalcev in katera je večkrat pokazala svojo moč. Ali celo to plemo še ni samostojno, marveč zdihuje jeden del v težkem robstvu divjega Turka, in ta del mora tudi zadobiti svoje pravice. V povestnici še ni bilo izgleda, da bi bil močnejši jednoplemenik tako skrben za svoje slabije brate, in da bi se bili oni tako na njega naslanjali, kakor je to bilo in je v slovanskem svetu. Tega ne razumejo nekateri brezdomovinski, brezplemennini in brezverni Evropeci, ali to čutijo in razumijo polno

pravi Slovani, ki niso zgubili narodnega čuvstva, ki so navdušeni z željo in neobhodno potrebnostjo pomoči trpečim bratom. Ta nova prikazen je težko dirnula zastarelo Evropo in jo privedla v nerazumje in strmenje.

Slovansko pleme je trpelo in še trpi pod različni bremenom in stiskami, imelo je razne večidel neprijazne razmere z različni drugoplemeniki, bilo je zelo pomirljivo in pohlevno, in vendar je ne glede na vse to ohranilo v glavnih in bistvenih potezah svoja posebna in zelo znamenita svojstva. Se li more ponašati kako pleme s takim bratoljubjem, s tako nagnjenostjo k občnosti in s takimi vzgledi in dejanji, s kakoršnimi se ponaša slovansko pleme? K temu je zlasti pripomoglo krščanstvo, katero se pa tu ni zmešalo kakor drugod z različnimi racionalnimi ali bolj rečeno brezverskimi življi.

Materijalna Evropa neče in tudi ne more razumeti vzvišene slovaške politike v obče in ruske na posebej. Človeštvu v zapadnej Evropi pomanjkuje sedaj vera, bratoljubje in načela, katera bi bila zmožna zavarovati narodom svoboden razvitek njihovih sposobnosti, katera bi mogla zadovoljiti v vsakdanjih potrebah, in katera bi jih ne vezala samo v kupčijskih in trgovskih interesih, ampak tudi v vseh občečloveških umskih in нравnih potrebah. „Barbarska“ Rusija pa ne pozna umazane kramarske politike, čeravno ima v svojej sredi nekoliko židov in v Aziji nima več daleč do posestev Angleških. Vpije se v jedno mer, da Ruska osvojuje. Da, res osvojuje ali kakšno je to osvojevanje v primeri z angleškim? Ona si osvoji več pokrajin z dobroto nego s silo. Dostikrat se primeri, da nekateri rodovi sami prosijo Rusijo za pokroviteljstvo, ko sprevidijo, da se razcveta pod rusko zaščito pri vseh divjaci obča varnost in omika. Za tega delj postajajo dotični rodovi zmerom bolj zadovoljni z ruskim gospodstvom, dočim na naselbinah omikanib Angležev ljudje kar od zadovoljnosti mrjo. Kaj pa Poljaki? poreče kdo. Obžalovanja vredno je zatiranje katoliških Poljakov in tudi Rusija ne bo odšla kazni, ki prej ali pozneje zadene vse preganjevalce cerkve Kristusove, če svoje politike v tem oziru ne spremeni. Kar pa drugo zadeva, po pravici rečem, da je tu težko odločiti, ali so Poljaki ali Rusi bolj krivi bratomornega prepira, a toliko je gotovo, da so oboji krovi. Poljsko v poprejšnjih stoletjih skoro absolutno plemstvo je stiskalo ubozega ruskega kmetiča. Ta kmetič se je osvobodil in sedaj povračuje v jezi svojim nekdanjim tlačiteljem. Zarad Poljakov so se vrinili na Ruskem tudi marsikateri predsodki o katoliškej cerkvi in dostikrat opazimo, da Rusi identificirajo katolicizem s Poljaki. Da pa tudi sedaj niso Rusi posebno prijazni Poljakom se ne smemo čuditi, če pomislimo, da preliha v sedanjaj osvobojevalnej vojski marsikateri Poljak na turške strani bratsko slovansko kri.

Z bojišča.

Iz Poradima se 18. t. m. telegrafuje, da vjeti Osman paša ni umrl in da njegovo stanje ni ravno nevarno. Sicer pa se je že v Carigradu govorilo o njegovi smrti in 17. t. m. od onod telegrafično poročalo, da se bode njegovo truplo prepeljalo v Carigrad, ter pokopalo z največjo slovesnostjo. Sultan je bogato obdaroval Osmanove otroke, ki se bodo odgojili na državne stroške.

Na Balkanu ste obe stranki še bolj vtrdile svoje pozicije. Vojskovati se pa dosti ne morejo, ker je zapadel debel sneg. Višje poveljništvo Turkov je prevzel Nedjib paša.

Pri Eleni je Ruska predna straža vjela več Turkov. Tudi telegraf med Eleno in Bebrovo ji je v roke prišel. Osvojivši Bebrovo prišla je do Ahmedlia. Ogenj v Eleni so zažigali ruski vojaki, zgorelo je pa vendar 40 hiš.

Srbski polkovnik Lešjanin je v soboto prestopil turško mejo ter se obrnil proti Nišu. Vzel je brez boja vasi Secanico in Topolnico. Turki so se vtaborili pri Nišavi. Horvatovič se je pri Zajčaru in Negotinu obrnil proti Vidinu. Alimpič je pri Drini, ki je pa tako velika, da ni mogoče čez priti. V zadnjem tednu vstopilo je neki 240 Prusov v srbsko službo. Srbska 4 kardela štejejo vsako okoli 16 000 mož. „Iztok“ piše, da je Rusija Srbiji obljubila Bosno (?) in Staro Srbijo.

Da bi Turčija potolažila Krečane, hoče temu otoku dati enako samostojno upravo, kakoršno ima otok Sam.

V Atinjah je 16. t. m. ljudski tabor zopet zahteval vojsko s Turkom.

V Baru je boj med Črnagorci in v gradu zajetimi Turki potihnil, in Črnagorci turški posadki prodajajo živeže.

V Erzerumu so Rusi razdejali prvi nasip; ker mesto ni zelo vtrjeno, se ne bode moglo dolgo braniti.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 19. decembra.

Avstrijske delegacije budgetni odsek je pretresal vnanjo politiko. Andrassy je prebral več pisem. Odsek je obljubil molčati in je izvolil dva poslanca, ki bosta v soglasju z vlado sostavila za javnost odločeno poročilo.

V državnem zboru je vladina stranka s 125 glasovi proti 63 zavrгла dr. Vošnjakov predlog, da bi se izvolil poseben odsek 12 udov, ki bi imel preiskovati, kako vlada izvršuje tiskovno postavo in postavo o svobodnem združevanju. Minister Lasser je zagovornikom omenjenega predloga očital, da posredno hujskajo ljudstvo in da hočejo strahovati ministerstvo, da se pa ne bode dal odvrniti od svojega ravnanja, ker je v nekaterih rečeh nepopoljšljiv. Premožnejše — delavno ljudstvo hoče mir imeti. Dobro omenja „Vaterland“, da delavno ljudstvo želi — dela in zaslužka, in da bode g. minister, ki je nedavno na Tirolskem razrešil več katoliških družb, po tej izjavi gotovo tudi razrešil frajmavarske postavno pri nas prepovedane lože ali družbe, ali kali?

Madjarski turkoljubi so silno razsrjeni, ker Tisza ni hotel sprejeti deputacije, ki mu je prinesla od ljudskega tabora, kterege se je vdeležilo okoli 8000 ljudi, sklenjene resolucije, ter so v nedeljo razsajali po Budapešti in Tiszi okna pobili. Tisza je v zboru dobro opomnil, da mora zbor, ne pa poulična druhal voditi politiko. Poslanec Szontagh je rekel, da je omenjena druhal s svojim razsajanjem žalila poslaniško čast ministerskega predsednika in zahteva od pravnega ministra, da naj reč strogo preiskuje, kar tudi večina poslancev potrди. — Poslanec Uermenyi je ministerskega predsednika vprašal, si hoče li na vso moč prizadevati, da bi se prej ko mogoče sklenil mir in sicer na podlagi dosedanjih razmer? Na to vprašanje bi bil minister lahko nemudoma odgovaril, da z evropskim posredovanjem od Turčije naprošenim ne bo nič. Angleška vlada sama noče posredovati, druge se pa v te zadeve nočejo vtikati.

Vnanje države.

Ruski princ Nikolaj Maksimilianovič

vojvoda Leuchtenberški pride te dni v imenu ruskega cara na Dunaj k našemu cesarju, obenem se general Reutern poda v Berlin k cesarju Viljemu. Kakšen posel da imata, tega novinarstvo še ne ve.

Francoska skupščina je zavrgla volitev konservativnega poslanca Bontouxa, glavnega na Dunaju bivajočega vodja južne železnice. — 160 prefektov in podprefektov se je službi odpovedalo. — Levičniki zahtevajo splošno pomiloščenje, tedaj tudi v Kaledonijo pregnanih komunardov, ministerstvo pa hoče pomilostiti le bolj ljudi svoje stranke, zlasti Gambetto.

Izvirni dopisi.

Iz Krke, 12. decembra. Sem ter tje se šliši govorica, da četrta zapoved božja se po več krajih čisto slabo ali prav malo spojuje. Leta zapoved pa ne ukazuje samo otrokom, da morajo staršem pokorni biti, ampak ukazuje tudi staršem, da morajo za otroke skrbeti in jim po moči v življenju pomagati. Vsaka škoda in krivica človeku hudo dé, še hujši pa ga boli, če pride od sorodovince. Pred novomeško kresijsko sodnijo se bode v tem oziru skoraj vršila obravnavo proti nekemu posestniku, ki se je po krivem vknížil, (intabuliral) na zemljišče svojega lastnega sina za 1500 gld. Pridobil je namreč nekega notarskega pisarja, ki mu je napačno dolžno pismo napravil in potrdil (legaliziral), da je sin, ki ga še zraven ni bilo, lastnoročno to pismo podpisal. Ko sin to izve, naznani to c. k. kresijski sodniji v Rudolfovem, ki je pričela reč preiskovati, Notarski pisar, ki je bil goljufno dolžno pismo naredil, je med tem že umrl in tukajšnji sodbi odšel, sokrivca pa čaka huda kazen, kateri menda ne bo ušel.

Z Dunaja 16. dec. (Padec Plevne pa še nekaj.) Plevna je toraj padla — ko bi človek sicer tega že ne vedel, videl bi lahko na krivih nosovih naših žurnalističnih šmokov. Kako so pobiti! Vsak dan se bero vsakojake tožbe v njihovih listih; da, ko bi Turki bili imeli v Plevni za poveljnike urednike naših tursko-židovskih novin, potem bi bili gotovo Ruse natepli, toliko vojniškega razuma kažejo v vseh svojih vojnih člankih. Akoravno so prej vedno govorili, kako „Lebenskraft“ ima njih veronauka, ipak zdaj zdihujejo: „Ja das haben wir vorausgesehen! To se je že naprej vedelo.“ N. fr. Pr. je celo tako divjala, da je bila konfiscirana. Drugi dan smo brali, da „ne zna, zakaj jo je državni pravdnik pobral.“ To je gotovo! Star lump misli, da je nedolžen! Pa vendar so se tudi ti listi začeli odvrčati od svojih turških prijateljev; le zdaj pa zdaj pokažejo še pravo mišljenje zdihuje, da mora poginiti „das edle, bildungsfähige (!) osmanische Volk — blagi omikovalni narod osmanski.“ Največjo zaslugo, mislijo, da si zdaj pridobijo do s tem, da začno govoriti o miru, ki naj bi se sklenil v prid Turčiji; vsak dan se čita po njih narazen tiskana beseda „mediation — posredovanje.“ Gotovo pa je, da ruski narod ne bode iskal posredovanja pri naših čifutih. Turek je naredil sam dolg pri njem, sam bode torej i račun plačeval, in ruski car bo sklenil takrat mir, kadar lernejska kača ne bode imela nobene glave več. Temu dokaz so nam besede, ki jih je izgovoril povodom pada Plevne. Ko mu namreč častnik javi: „Veličanstvo, Plevna vam leži pred nogami!“ odgovori car Aleksander hladno: „Pa vojska ni še končana!“

Da, vojska ni še končana! Tako govori tudi „Golos“, list, ki navadno dobiva svoje inspiracije od vladne strani. Dovolite, da vam

navedem nekaj stavkov, ki jih piše ta list glede miru.

„Golos“ pravi, da mora Rusija izvršiti tako vojsko, da bode mir potem stalen, da ne bode treba še druge vojske. Ruskega naroda, ki šteje osemdeset milijonov duš, tega naroda in pa balkanskih Slovanov blagor zahteva to. Vojska se mora dakle nadaljevati, naj še toliko stane. Ako se Turka že popolnem ne uduši, treba vsaj dati popolno neodvisnost slovanskim narodom v turški državi. Uprava v Bosni in Hercegovini mora biti protiotomanska, Serbi in Rumuni imajo biti neodvisni, Črnagora povečana. Če se Bulgarija ne bode odtrgala, mora se krščanska uprava garantirati; razmera mej muzulmanski posestniki in pa kristjani se mora uravnati, prej ne gre ni eden Rus čez Dunav nazaj! Vojna moč bode branila uradnike ruske uprave. — Prva odškodnina za vojsko bode ta, da Rusija terja pogoje, ki bodo jamčili razvoj Slovanstva na Balkanu, da bode to dospelo do moči, kakor je dostojno soplemenikom in zaveznikom ruskim. Dalje se bodo ruske trdnjave ob meji utrile, ruskemu brodogradstvu se mora odpreti svoboden pot po Črnem in srednjezemskem morju. Sicer vojske ne bode konca. Dalje naglašajo „Golos“, da se bode mir sklepal le mej Rusijo pa Turčijo, brez ikakega umešavanja Angležev.

Tako govori oficijozni ruski list. Znamenito je, da naši umazani šmoki ta članek popolnem prezirajo. Bržkone ga nočejo razširjati in bledejo rajši o „medijacijah“ ugodnih za Turčijo.

Te dni sem imel veselje, seznaniti se z znanim dalmatinskim poslancem, ki me je vprašal, da-li je vaš list „liberalen ali klerikalen.“ Jaz sem mu odgovoril — oprostite — da je klerikalen, a da vsakemu dá in želi prave svobode. Čudno se mi je potem zdelo, ko je gospod, ki je mimogrede rečeno duhovnik, trdil, da vaš list zabavlja čez Hrvate in teži po zvezi s Srbi. Jaz mu na to nisem vedel drugega odgovoriti, kakor da list čitam, pa da nisem dozdaj zapazil posebne nagnenosti do teh ali onih plemen slovanskih, nego do vseh v enakej meri. Mi Slovenci se ne brigamo zato, ali se Srb drugače „krsti“, nego mi ali Hrvat, niti ne odobrujemo, ako Hrvat Srba samo zaradi veroizpovedanja črti — glejmo, da živimo v bratskeji vzajemnosti mej seboj, za drugo naj vsak sam skrbi.

Revščina je tukaj strašnja; ni ga dne, da bi se ne zgodil kak samoumor, po navadi še več; da je siromaščina tudi povod mnogim tatvinam, kdo bode to tajil? — m.

Domače novice.

V Ljubljani 20. decembra.

(Odbor Matice slovenske) je imel včeraj popoldne sejo, ktere se je vdeležilo 12 odborikov ljubljanskih, izmed vnanjih pa g. Svetec. Obširneje poročilo prihodnjic.

(O zmogah ruskih) je unidan opomnil naš g. dopisnik iz Goriškega, da so najmočnejše trdnjave turške padle o praznikih Matere božje. Naj temu poročilo še dostavimo, da tudi Plevna se je vdala na praznik Marije Device, ker katoliška cerkev 10. decembra obhaja praznik lavretanske Matere božje.

(Od g. Widmanna) so se na kolodvoru 18. t. m. pred odhodom nagliča še poslovili deželni glavar vitez Kaltenegger, veleč. škof dr. Pogačar, mestnižupan Lašan, deželne sodnije predsednik Gerčar, državni pravdnik Perše, in svetovalci deželne vlade. Poslov je bil kakor poročajo „Tagblatt“, jako prisrčen.

(V bogoslovno semenišče) je te dni sprejet

bil g. Kaspar Majar iz Dola, dovršil gimnazijo z zrelotno skušnjo vred 1. 1876, bil prostovoljec vojaški, imenovan že za ljudskega učitelja v Gorjah, ki pa se je rajši poprijel sedaj bogoslovja.

(V razstavi fotografičnih podob) se bodo od danes naprej vidile prve enkrat že razstavljene serije. Vsaka se bo pa videla le dva dni, zato naj se tisti podvzajo, ki jih še niso videli, ker kaj tako izvrstnega se nam ne ponuja vsaki dan.

(Mestni odbor) ima jutri 21. t. t. m. popoldne ob 5. uri svojo navadno mesečno sejo.

(Vabilo.) Odbor čitalnice v Ljubljani je sklenil tudi letos osnovati plesne vaje, kakor so bile iste prejšnja leta, ter prepustil arrangement dotičnih plesnih vaj posebnemu odseku. Podpisani udje dotičnega odseka vabijo v imenu čitalničnega odbora čestite družabnike „Narodne čitalnice“, da se vdeležijo plesnih vaj, katere bodo: 1. v nedeljo 23. decembra, 2. v soboto 29. decembra, 3. v soboto 5. januarja, 4. v nedeljo 27. januarja, vselej počenši ob 7. uri zvečer. (Gospa in gospodične se prosijo, da prihajajo v domači obleki.) Oziraje se na dotični sklep čitalničnega odbora se prosi, da vsak, kdor želi vpeljati gospodično ali gospoda, ki ni ud čitalničnin k plesnim vajah, naznani vsaj tri dni pred plesno vajo to svojo željo odboru čitalničnemu. Kdor želi „Kolo“ plesati, naj se vdeleži sigurno prve plesne vaje.

V imenu odseka za plesne vaje:

J. Kerstnik. Ant. Jeločnik. I. J. Juvancić.

Razne reči.

— † Č. g. Janez Globočnik, fajmošter v Slavini je 18. t. m. za šenom umrl R. I P.

— „V Globos-u“ zv. XXXII. št. 21 nahaja se med drugimi tudi spisek: Auffindung des Diebes durch den „Sok“. Eine Süd-slavisches Sitte — spisal gosp. Fr. Hubad, gimnazijski profesor v Ptuju.

— Katoliška tiskarna. Glede na versko in pravsko vnemarnost, ktera se čim dalje bolj poprijema hrvaškega naroda, name-ravajo nekteri gospodje rodoljubi ustanoviti v Djakovu hrvaško katoliško tiskarno na delnicah, ter vabijo v ta namen k vzajem-nemu posvetovanju na 16. jan. prihodnjega leta v Vinkovce. Pač pametna misel in potrebna, da se reši, kolikor je še mogoče, in da se pripravlja pot k zedinjevanju katoliškemu z ozirom na dogodke na vzhodu.

— Na hrvaškem vseučilišču v Zagrebu je letos vpisanih slušateljev 344, mimo lani za 61 več. Malo je to samo na sebi, vendar v treh letih vsaj nekaj, in nahajajo se vseučilišča nemška in italijanska stareja z manjšim številom, in v Črnovicah na pr. jih šteje nemško še mnogo manj. Koliko več bi jih še bilo, ko bi hrvaška vlada bila skrbnejša v tem, da bi vseučilišču veljavo pridobila i v Cislajtaniji. Iz Dalmacije, Istre, Slovenije, itd. bi jih brez dvombe več prihajalo.

— G. Janko Pajk, popustivši profesuro v Riedu, je zopet v Mariboru lastnik tiskarne in vrednik lista „Zore“ za poduk in zabavo.

— Vrednost pa stroški. Po trgu v Parizu je prodajal dečko ob času prekucije knjigo z naslovom: naroden konvent. Klical je: „Narodni konvent! za dva soldat!“ Meščan mimogrede opazi: „Ti pač poveš, koliko je vreden, a ne, koliko stane.“

Listnica vredništva.

G. dopisniku iz Bohinja: Dopisu bi bili morali dostaviti svoje ime, ker mora vredništvo vedeti, kdo mu to ali uno poroča. Sicer pa je reč zdaj že zastarela.

Eksekutivne dražbe.

21. decembra: 3. Zore iz Srednje vasi, na Vrtniki. 3. Žumer iz Olševka, v Kranji. 3. Sever iz Trnovca. 3. Lozar iz Tomin, 1. Lozar iz Verbič, 1. Hervatin iz Jablanice, 1. Celigoj iz Postenj, vsi v Bistrici. 3. Turk in 3. Reich iz Novoga mesta, 2. Riefl iz Gotne vasi, 2. Cesar iz Prečine, 3. Rauber vsi v Novem mestu. 3. Obreza iz Rov, 2. Nadrah iz Št. Jurja, 1. Breškvar iz Volavlj, 3. Pregel iz Ustja, vsi v Liti. 3. Gunčar iz Lok, 3. Pir iz Osredka, oba v Krškem. 3. Vižalj iz Predgrada, 3. Mušič iz Dragatuša, Šoštarč iz Sela, 1. struclj iz Otovic, vsi v Črnomlju. 3. Kočvar iz Malih lesce, 2. Blut iz Gorenje Lokvice, oba v Metliki. 2. Mislej iz Goč, 2. Kobal iz Vipavskega, 2. Rovar iz Bele, vsi v Vipavi. 1. Miheve iz Martinovca hriba, 3. Lekan iz Rovt, 3. Hodnik iz Gorenje vasi, vsi v Logatcu. Valentinčič iz Narina, 3. Berne iz Oreška, oba v Postojni.

Telegrafične denarne cene 19. decembra.

Papirna renta 63.50 — Srebrna renta 66.60 — Zlata renta 74.55. — 1860letno državno posojilo 112.50 Bankine akcije 795 — Kreditne akcije 205.75 — London 118.70 — Srebro 105.75. — Ces. kr. cekini 5.68. — 20 frankov 9.57.

Denarstvene cene 18. decembra.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	63.85	64.—
5% renta v srebru	66.90	67.—
4% renta v zlatu (davka prosta)	74.80	75.—
Srečke (lozi) 1854. l.	109.25	109.90
„ „ 1860. l. celi.	113.25	113.50
„ „ 1860. l. petinke	123.—	123.—
Premijski listi 1864. l.	135.50	136.—
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	98.50	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	90.—	91.—
Ogerske po 5%	78.50	79.—
Hrvaške in slavonske po 5%	85.—	86.—
Sedmograške po 5%	76.20	76.60
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	795.—	788.—
Unionske banke	61.25	61.75
Kreditne akcije	209.—	208.25
Nišavstr. eskomptne družbe	730.—	740.—
Anglo-avstr. banke	89.—	89.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	163.75	164.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	118.—	120.—
„ „ 50 „ „ „	62.—	63.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	28.50	29.25
Salmove „ 40 „ „ „	41.—	41.75
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	28.—	28.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	27.75	28.50
St. Genois „ 40 „ „ „	32.50	33.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	26.—	27.25
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.75	22.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.64	5.65
Napoleonsd'or	9.56	9.57
Srebro	104.85	105.—

II. snopič

Slov. narodnih pesni.

Na 22. stranéh velike 8° obsega 22 manj poznanih, četverglasno upravljenih domačink. Cena 90 kr. Novi gg. naročniki dobé I. in II. zvezek za 1 gl. 50 kr. — Gluha pisma se prezirajo. (4)

Kanal na Primorskem.

Josip Kocijančič.

Koristno naznanilo prečast. duhovščini!

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč, lastnina

Alojzija Bader-ja
v Gorici.

ki je bila odlikovana s srebrno svetinjo in častnim diplomom pri svetovni razstavi v Parizu leta 1855, na Dunaji leta 1873, ravno tako pri razstavah v Gorici 1854, Monakovem 1855 in Trstu leta 1871, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel po nizkih cenah, ki se ne kidajo in ne onečediijo altarja; gorijo mirno in se počasi povžijejo.

Cerkvena oskrbnistva plačajo lahko koncem leta. Vsaka naročba se hitro in natančno izvršuje po pošti ali po železnici. (3)